

POLSKA AKADEMIA NAUK
Instytut Historii

**KWARTALNIK
HISTORYCZNY**

ROCZNIK LXII

Nr 1

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1955

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
HISTORYCZNY

ROCZNIK LXII

Nr 1

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1955

KOMITET REDAKCYJNY

Juliusz Bardach, Iza Biezuńska, Aleksander Gieysztor,
Leon Grosfeld, Henryk Jabłoński, Witold Kula,
Bogusław Leśnodorski — redaktor naczelny, Janina Żurawicka

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31
tel. 62051

A. 96

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE — DZIAŁ CZASOPISM
Warszawa, Krakowskie Przedmieście 79

Nakład 4226 + 125	Oddano do składania 27.XII.54
Ark. wyd. 29,7, ark. druk. 19,75	Podpisano do druku 4.III.55
Pap. druk. sat. kl. V, 70 g 70 x 100/16	Druk ukończono w marcu 1955
Cena zł 10.—	Zamówienie 609 B-6-2211

Stł. Drukarnia Naukowa. Warszawa, Sniadeckich 8

SPIS TREŚCI

W 50 rocznicę rewolucji 1905—7	
Bogusław Leśnodorski — Nauka historii w pierwszym dziesięcioleciu Polski Ludowej	17
Zdzisław Ćwiek — Jerzy Gluźniński — Osiągnięcia Polski Ludowej na Pomorzu i w gospodarce morskiej	59
Witold Stankiewicz — Wrzenie rewolucyjne na wsi polskiej w końcu 1918 i w 1919 r.	105
Aleksander Gieysztor — Problematyka ideologiczna Drzwi Gnieźnińskich	142

DYSKUSJA I POLEMIKA

Kazimierz Popiołek — Na marginesie artykułu K. Laptera i H. Zielińskiego pt. „Powstania śląskie“	162
Karol Górski, Jan Gerlach, Adam Stebelski — W sprawie wydawnictwa Fontes 34. Inwentarz aktów sejmikowych Prus Królewskich (1600—1764)	184

RECENZJE

Istoriya Moskwy, t. I—II — Józef Gierowski	200
Woprosy istorii religii i ateizma — Janusz Tazbir	205
L. Ehrlich, Paweł Włodkowic i Stanisław ze Skarbimierza — Stanisław Piekarczyk	212
J. Malarczyk, Doktryna społeczno-polityczna Biernata z Lublina — Juliusz Bardach	218
J. Lestocquoy, Les villes de Flandre et d'Italie sous le gouvernement des patriciens (XI ^e —XIV ^e siècles) — Antonina Kłoskowska	223
Z. Rewski, Majstersztyki krakowskiego cechu murarzy i kamieniarzy XVI—XIX wieku — Stanisław Konarski	228
Pamiętniki spiskowców i więźniów galicyjskich w latach 1832—1846 — Marian Zychowski	230
W. Ulbricht, Zur Geschichte der deutschen Arbeiterbewegung — Henryk Zieliński	237
Zapiski bibliograficzne	251

ZYCIE NAUKOWE W KRAJU

Sprawozdanie z dyskusji nad drugą redakcją pierwszego tomu Historii Polski — Janusz Tazbir, Andrzej Wyczański	258
Sesja Ukraińska Instytutu Polsko-Radzieckiego	262
II Walny Zjazd Polskiego Towarzystwa Archeologicznego — Teresa Wasowiczówna	266

ZYCIE NAUKOWE ZA GRANICĄ

Prace historyków słowackich — L u d o v í t H o l o t í k	268
Dwie konferencje naukowe w Czechosłowacji poświęcone problematyce słowiańskiej — E w a M a l e c z y ń s k a	274
Sprawa ziem polskich w rewizjonistycznej historiografii Niemiec Zachodnich i w pracach historyków NRD — F e l i x H e i n r i c h G e n t z e n	278
Past and Present. Postępowe czasopismo historyków angielskich — K r y s t y n a K e r s t e n o w a	290

LISTY DO REDAKCJI

W sprawie recenzji z książki Ber Meisels	298
W sprawie niewolnictwa na ziemiach słowiańskich	302

*

Streszczenia w języku rosyjskim	303
Содержание	313
Streszczenia w języku francuskim	307
Sommaire	314

СОДЕРЖАНИЕ

В 50-летие революции 1905—7 г.	3
Богуслав Леснодорский — Историческая наука в первом десятилетии Народной Польши	17
Эдислав Цвек — Ежи Глюзинский — Поморье в десятилетии Народной Польши	59
Витольд Станкевич — Революционное движение в польской деревне в конце 1918 и в течение 1919 года	105
Александр Гейштор — Идеологическая проблематика дверей гнезненского собора	142

ПОЛЕМИКА

Казимеж Полилек — По вопросу силезских восстаний	162
Кароль Гурский, Ян Герлях, Адам Стебельский — По вопросу изд. Фонтес 34. Инвентарь сеймиковых дел Королевской Пруссии (1600—1764)	184

РЕЦЕНЗИИ

История Москвы, т. I—II — Юзеф Геровский	200
Вопросы истории религии и атеизма — Януш Тазбир	205
Л. Эрлих, Павел Блодковиц и Станислав из Скарбимежа — Станислав Пекарчык	212
Я. Маларчык, Социально-политическая доктрина Берната из Люблина — Юлюш Бардак	218

J. Lestocquoy, Les villes de Flandre et d'Italie sous le gouvernement des patri- ciens (XI ^e —XIV ^e siècles) — Антонина Клосковская	223
З. Ревский, Майстерштыки краковской гильдии каменщиков и каменотёсов — Станислав Конарский	228
Дневники заговорщиков и галицийских заключённых в годы 1832—1846 — Марян Жыховский	230
W. Ulbricht, Zur Geschichte der deutschen Arbeiterbewegung — Генрик Зелинский	237
Библиографические записки	251

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ В СТРАНЕ

Обсуждение второй редакции первого тома Истории Польши — Януш Тазбир — Анджей Вычаньский	258
Украинская сессия Польско-советского Института	262
II съезд Польского археологического Общества — Тереса Вонсович	266

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ ЗАГРАНИЦЕЙ

Труды словацких историков — Людовит Голотик	268
Научные конференции в Чехословакии, посвященные славянской проблема- тике — Ева Малечиньская	274
Вопрос польских земель в реваншистской историографии Западной Германии и в трудах историков ГДР — Феликс Гейнрих Гентзен	278
Past and Present — Прогрессивный журнал английских историков — Кры- стына Кэрстенова	290
ПИСЬМА В РЕДАКЦИЮ	298

S O M M A I R E

Pour le 50 ^{me} anniversaire de la révolution de 1905-7	3
Bogusław Leśnodorski — La science historique au cours du premier décennat de la Pologne populaire	17
Zdzisław Cwiek — Jerzy Gluziński — Progrès réalisés par la Pologne Populaire en Poméranie et dans le domaine de l'économie maritime	59
Witold Stankiewicz — Effervescence révolutionnaire des campagnes polonaises à la fin de 1918 et au cours de 1919	105
Aleksander Gieysztor — Problèmes idéologiques du Portail de Gniezno	142

DISCUSSIONS ET POLÉMIQUE

Kazimierz Popiołek — Remarques sur l'article de K. Lapter et H. Zieliński „Les Insurrections de Silésie“	162
Karol Górski, Jan Gerlach, Adam Stebelski — Sur la question de la publication Fontes 34. Inventaire des actes de diétines de la Prusse Royale (1630—1764)	184

CRITIQUE

Istorija Moskwy, t. I—II — J ó z e f G i e r o w s k i	200
Woprosy istorii religii i ateizma — J a n u s z T a z b i r	205
L. Ehrlich, Paweł Włodkowiec i Stanisław ze Skarbimierza — S t a n i s ł a w P i e k a r c z y k	212
J. Malarczyk, La doctrine économique et sociale de Biernat de Lublin — J u l i u s z B a r d a c h	218
J. Lestocquoy, Les villes de Flandre et d'Italie sous le gouvernement des patriciens XI-e — XIV-e siècles) — A n t o n i n a K ł o s k o w s k a	223
Z. Rewski, Chefs-d'oeuvre de la corporation des maçons et des tailleurs de pierre de Cracovie (XVI ^e —XIX ^e siècles) — S t a n i s ł a w K o - n a r s k i	228
Les mémoires des conspirateurs et des prisonniers de Galicie datant de 1832— 1946 — M a r i a n Z y c h o w s k i	230
W. Ulbricht, Zur Geschichte der deutschen Arbeiterbewegung — H e n r y k Z i e l i ń s k i	237
Notes bibliographiques	251

VIE SCIENTIFIQUE DU PAYS

Discussion sur la seconde rédaction du premier tome de l'Histoire de Po- logne — J a n u s z T a z b i r, A n d r z e j W y c z a ń s k i	258
Session de l'Institut Polono-Soviétique consacrée à l'Ukraine	262
II ^e Congrès de la Société Polonaise d'Archéologie — T e r e s a W a s o - w i c z ó w n a	268

VIE SCIENTIFIQUE DE L'ÉTRANGER

Les travaux des historiens slovaques — L u d o v i t H o l o t i k	268
Les deux conférences scientifiques sur les problèmes slaves tenues en Tchéco- slovaquie — E w a M a l e c z y ń s k a	274
La question des terres polonaises d'après l'historiographie révisionniste de l'Allemagne de l'Ouest et d'après les travaux des historiens de l'RDA — F e l i x H e i n r i c h G e n t z e n	278
Past and Present. Périodique progressiste des historiens anglais — K r y - s t y n a K e r s t e n o w a	290
LETTRES à la REDACTION	298

P A Ń S T W O W E W Y D A W N I C T W O N A U K O W E

Z A P O W I A D A W Y D A N I E W P O Ł O W I E R. 1955

BIBLIOGRAFII HISTORII POLSKIEJ

LUDWIKA FINKLA

BIBLIOGRAFIA obejmuje źródła piśmiennicze do r. 1900, dotyczące dziejów Polski od czasów najdawniejszych do roku 1815.

Dzieło opracowane przez zespół pracowników nauki Uniwersytetu Lwowskiego pod kierunkiem Ludwika Finkla ukazało się w jednym i od dawna wyczerpanym wydaniu: część I. w r. 1891, część II w r. 1895, część III w latach 1904—1906. Obecne wydanie jest fotokopią całości.

BIBLIOGRAFIA HISTORII POLSKIEJ jest — jak pisze prof. Finkiel we wstępie — realnie ułożonym katalogiem, mającym służyć badaczom historii Polski do szybkiego zorientowania się w materiale źródłowym i w opracowaniach.

Bibliografia ma następujący układ rzeczowy:

A. Źródła: I. Dokumenty, II. Kroniki.

B. Opracowania: I. Historia wewnętrzna: 1. Geografia i etnografia, 2. Wiara i Kościół, 3. Prawo i ekonomia, 4. Oświata: Historia obyczajów — Wychowanie i szkolnictwo — Literatura — Sztuka. II. Historia polityczna. III. Osoby. IV. Miejscowości.

W ramach każdego z działów przeprowadzono układ chronologiczny.

Wydawnictwo ukaże się w trzech tomach łącznej objętości ok. 275 arkuszy. Cena orientacyjna wynosi 180 złotych.

Wobec ograniczonego nakładu PWN prosi zainteresowanych pracowników nauki oraz instytucje naukowe i biblioteki o zamawianie dzieła w terminie do 15 kwietnia 1955 r.

Zamówienia należy kierować pod adresem: Księgarnia Naukowa Domu Książki, Warszawa, Krak. Przedm. 7.

Zamawiający zostaną zawiadomieni o terminie ukazania się dzieła oraz o sposobie dokonania wpłaty i wysyłki lub odbioru.

Ważniejsze dostrzeżone błędy i omyłki w nr 1/1955
"Kwartalnika Historycznego"

Strona	W i e r s z	Zamiast	Powinno być
22	7 od dołu	H. Serejskiego	M. Serejskiego
60	3 od dołu	prof.	por.
123	18 od góry	67	87
242	27 od góry	wyrobów	wyborów

Zawiadamiamy naszych Czytelników,
że w roku 1955

KWARTALNIK HISTORYCZNY
będzie ukazywać się co dwa miesiące.

Cena pojedynczego egzemplarza wynosi
zł 10.—